

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: مارتین اولنبورگ
برگردان: جنوب جهانی
فرستنده: علی کاظمی
۰۸ دسمبر ۲۰۲۴

تغییر رژیم در گرجستان، دیروز و امروز: سالومه زورابیشویلی، خانواده‌اش و نازی‌ها

سالومه زورابیشویلی، رئیس‌جمهور گرجستان که اصالتاً فرانسوی است، در اواخر نومبر به‌طور سرسختانه از واگذاری منظم سمت خود خودداری کرد. این موضوع قابل‌توجه است، زیرا دخالت در امور داخلی یک کشور دیگر و همکاری با نیروهای خارجی موضوعاتی جدید در تاریخ خانواده گسترده رئیس‌جمهور گرجستان نیستند.

سالومه زورابیشویلی، دیپلمات حرفه‌ای فرانسوی، در سال ۱۹۵۲ در پاریس به دنیا آمد و از خانواده‌ای گرجی است که در پی انقلاب فبروری روسیه در سال ۱۹۱۷ به فرانسه مهاجرت کردند. در مارچ ۲۰۰۴، به پیشنهاد رئیس‌جمهور وقت گرجستان، میخائیل ساکاشویلی، شهروندی گرجستان به او اعطا شد و در همان ماه به عنوان وزیر امور خارجه گرجستان منصوب گردید. زورابیشویلی برای قبول این سمت، تابعیت فرانسوی خود را حفظ کرد و ژاک شیراک، رئیس‌جمهور فرانسه، نیز با مرخصی او برای این مسئولیت جدید موافقت کرد.

از طرف پدر، زورابیشویلی به خاندان اشرافی و برخی از اعضای روشنفکران لیبرال گرجی پیش از انقلاب روسیه ارتباط دارد. از طرف مادرش، زینب کدیا که در سال ۱۹۲۱ متولد شد، تاریخ خانوادگی او با جمهوری دموکراتیک کوتاهمدت گرجستان در زمان انقلاب اکتوبر پیوند می‌خورد.

زینب کدیا، مادر زورابیشویلی، دختر ملکیزادک (ملقب به «مکی») کدیا (۱۹۴۵-۱۸۷۸) بود. خاندان کدیا یکی از خانواده‌های پرنفوذ گرجستان بودند. مکی کدیا که در مخالفت با بلشویک‌ها معروف بودند، در سال‌های انقلاب به‌عنوان رئیس سرویس اطلاعاتی در گرجستان ضد شوروی فعالیت می‌کرد. برادر او، اسپیریدون کدیا، نیز در همان دوران نماینده حزب ملی‌دموکرات‌ها در پارلمان گرجستان بود.

پسر مکی کدیا، یعنی مایکل کدیا، در سال ۱۹۰۲ در سوغدی‌دی گرجستان به دنیا آمد. او در اوایل دهه ۱۹۲۰ در هایدلبرگ تحصیل کرد و سپس به خانواده‌اش در پاریس پیوست. میخائیل کدیا عموی سالومه زورابیشویلی بود (و نه پدر بزرگش، خلاف آنچه برخی منابع اینترنتی ادعا کرده‌اند)

میخائیل کدیا نمادی از ویژگی‌های برجسته نیمه اول قرن بیستم بود: تأثیرات خانوادگی و منافع مستمر طی تغییرات سیاسی و اقتصادی. در تبعید، این منافع گاهی با فرصت‌طلبی و همکاری با نیروهای خارجی ترکیب می‌شد.

میخائیل کدیا ابتداء در میان مهاجران قفقازی در پاریس فعالیت سیاسی داشت. به دلیل فعالیت‌های ضدشوروی، او در نیمه دوم دهه ۱۹۳۰ با سرویس اطلاعاتی جاپان و همچنین «ابوهر»، سرویس اطلاعات ارتش المان، در ارتباط منظم بود.

پس از اشغال فرانسه توسط المان، کدیا به یکی از افراد معتمد «ابوهر» تبدیل شد و با سرویس امنیتی اس‌اس و وزارت خارجه المان نیز همکاری داشت. او رسماً دفتر ارتباطی قفقازی را در پاریس تأسیس کرد که هدفش کنترل مهاجران قفقازی در فرانسه برای منافع المان بود. او همچنین اعتماد دولت تبعیدی گرجستان در پاریس را جلب کرده بود.

در مراحل ابتدائی جنگ جهانی دوم، کدیا گروه‌های خرابکار از میان مهاجران قفقازی تشکیل داد که هدف آن‌ها آماده‌سازی برای عملیات در شوروی بود. با آغاز جنگ علیه شوروی، کدیا از پاریس به برلین منتقل شد و علاوه بر فعالیت برای سرویس اطلاعات ارتش المان نازی «ابوهر»، با وزارت جدید «سرزمین‌های اشغال‌شده شرقی» همکاری می‌کرد.

مایکل کدیا به عنوان نماینده غیررسمی مهاجران قفقازی و سخنگوی «کمیته ملی گرجستان» منصوب شد. او همچنین در عملیات «شامل» که هدفش تأمین منابع نفتی منطقه قفقاز برای المان بود، نقش داشت.

در برلین، مایکل کدیا ارتباطات قبلی خود با سرویس امنیتی اس‌اس (SD) که از پاریس آغاز کرده بود، ادامه داد. سرویس امنیتی اس‌اس، به‌طور موازی با سازمان اطلاعات ارتش المان (Abwehr) (ابوهر)، برنامه مستقلی تحت عنوان عملیات «زیپلین» برای فعالیت در قفقاز طراحی کرده بود. خلاف ابوهر، تمرکز SD بر اهداف نظامی نبود، بلکه به عملیات خرابکاری و بی‌ثبات‌سازی در پشت خطوط جبهه، حتی در داخل خاک شوروی، توجه داشت. در وزارت سرزمین‌های اشغال‌شده (Reichsministerium) المان، بخشی مستقل برای قفقاز ایجاد شد که به نام «ستاد بازسازی قفقاز» شناخته می‌شد. کدیا به‌عنوان سخنگوی «کمیته ملی گرجستان» به این ساختار نیز مرتبط بود. علاوه بر این، ساختار دیگری به نام «ستاد ویژه قفقاز» وجود داشت که مقر موقت آن در شهر ورشیلوسک (استاوروپل کنونی) در شمال قفقاز بود. این ستاد ویژه وظیفه هماهنگی میان چند وزارتخانه المان را برعهده داشت و

تحت نظارت مستقیم سرویس امنیتی اس‌اس فعالیت می‌کرد. در این ستاد، نمایندگان از اقوام قفقازی حضور داشتند و مایکل کدیا نماینده گرجی‌ها بود.

از سپتامبر ۱۹۴۲، کدیا در وروشلوسک به هماهنگی عملیات ابوهر و SD کمک می‌کرد. این فعالیت‌ها شامل مأموریت‌های پولیسی و همچنین هدایت تلاش‌های اقوام و گروه‌های قومی قفقاز برای قیام علیه شوروی بود. با این حال، به دلیل تحولات جنگ، ستاد ویژه بزودی منحل شد و کدیا مجبور به بازگشت به برلین گردید.

با وجود شکست‌های نظامی، آلمان همچنان به هدف نفوذ در قفقاز ادامه داد. در سال ۱۹۴۳، عملیات «زیپلین» از طریق شبکه‌ای در ترکیه به پیش برده شد؛ شبکه‌ای که کدیا طی چند سفر خود به ترکیه ایجاد کرده بود. اما با گذشت زمان، سازمان ضدجاسوسی شوروی موفق شد این عملیات‌ها را متوقف کند.

شکست قریب‌الوقوع آلمان، کدیا را بر آن داشت تا از طریق ارتباطاتش در ترکیه به غربی‌ها نزدیک شود. اما پس از قطع روابط آلمان و ترکیه در اگست ۱۹۴۴، کدیا مجبور شد راهی دیگر برای ادامه فعالیت‌های ضدشوروی خود پس از سقوط احتمالی رایش سوم پیدا کند.

او برای این تغییر مسیر نیز از طریق ابوهر اقدام کرد. در روزهای پایانی جنگ، او از آشفتگی‌های ناشی از فعالیت یک مأمور دوجانبه که با سرویس اطلاعاتی آمریکا (OSS) در تماس بود، استفاده کرد. در اپریل ۱۹۴۵، اندکی پیش از تسلیم آلمان، کدیا به همراه مافوق‌های خود از SD و وزارت سرزمین‌های شرقی به سوئیس رفت. در سوئیس، او تلاش کرد امریکائی‌ها را قانع کند که اسرای گرجی که در خدمت آلمان بودند، به شوروی بازگردانده نشوند. این که کدیا تا چه حد برای OSS (سرویس اطلاعاتی ستراتیژیک آمریکا) به‌عنوان منبع اطلاعاتی عمل کرده، مشخص نیست؛ زیرا نام او تا دسامبر ۱۹۴۸ در فهرست‌های این سازمان باقی مانده بود. سرانجام، مقامات سوئیسی کدیا را بازداشت کردند. او که به دلیل فقر و بیماری شدید سال‌ها در وضعیت دشواری به سر می‌برد، در آگوست ۱۹۵۴ در ژنو دست به خودکشی زد. در آن زمان، سالومه زورابیشویلی تنها دو سال داشت.

۷ دسمبر ۲۰۲۴